

वेदगुप्त adj. nach dem Comm. so v. a. गुप्तदेव *der den Veda bewahrt hat*, Beiw. Kṛṣṇa's, Sohnes des Parāçara, Bhāg. P. 3, 22, 21.

वेदगुप्ति f. *die Bewahrung des Veda* (durch die Brahmanen) ÇKDr. und Wilson ohne Angabe einer Aut.

वेदगुह्य adj. *im Veda verborgen*: Viṣṇu Pañcār. 4, 3, 48. वेदगुह्योपनिषद् Çvetāçv. Up. 5, 6.

वेदघोष m. *das vom Hersagen des Veda herrührende Gemurmel* Ind. St. 1, 153, N. 1. — Vgl. वेदनिर्घोष und ब्रह्मघोष.

वेदचक्षुः n. *der Veda als Auge*: ब्राह्मणा वेदचक्षुषा (पश्यति) Spr. (II) 2084, v. 1. *das Auge des Veda* so v. a. *ein Auge zur Erkenntnis des Veda* Verz. d. B. H. No. 287.

वेदजननी f. *die Mutter des Veda*, Bez. der Gājatri Kūrma-P. im ÇKDr. unter वेदमातृ.

वेदज्ञ adj. *Veda-kundig* M. 12, 101.

वेदतत्त्व n. *das wahre Wesen des Veda*: वेदवेदाङ्गतत्त्व Spr. 2893, 5033.

वेदतत्त्वार्थ m. *die wahre Bedeutung des Veda* M. 4, 92. °विद् 3, 42. °विद् 3, 96.

वेदता (von 2. वेद) f. *etwa Reichthum*: वेदता वेदता (instr.) वसो RV. 10, 93, 11.

वेदत्व (von 1. वेद) n. *das Veda-Sein, die Natur des Veda* Hariv. 11670.

वेददर्श m. N. pr. eines Lehrers des AV. Bhāg. P. 12, 7, 1; vgl. वेदस्पर्श.

वेददर्शन n. *das Vorkommen —, Erwähntwerden im Veda*: °दर्शनात् so v. a. *in Uebereinstimmung mit dem Veda* Sūras. 12, 27.

वेददर्शिन adj. *eine Einsicht in den Veda habend, denselben kennend* M. 11, 234.

वेदान n. *das Mittheilen —, Lehren des Veda* Verz. d. B. H. No. 1218.

वेददीप m. *die Leuchte des Veda*, Titel von Mahidhara's Commentar zur VS., herausgegeben von Albrecht Weber.

वेदधर m. N. pr. eines Mannes, = वेदेश, वेदेशर Hall in der Einl. zu Vāsavad. S. 46. Verz. d. Oxf. H. 136, a, No. 289.

वेदधर्म m. N. pr. eines Sohnes des Paila Verz. d. Oxf. H. 27, b, 4 v. u.

वेदधनि m. = वेदघोष Comm. zu R. 7, 2, 17.

1. वेदन (von 1. विद् simpl. und caus.) 1) adj. *verkündend*; s. भग°. — 2) n. und वेदना f. (P. 3, 3, 107, Vārtt. 1. Vop. 26, 194) a) *Erkenntnis, Kenntniss, das Wissen*; n. Nir. 3, 12, 6, 7. रक्ष्यज्ञान° MBh. 1, 71. R. Gorr. 1, 80, 16. आत्मपर° Spr. (II) 909. धर्म° Prae. 52, 4. Kull. zu M. 1, 68. Sarvadarçanas. 15, 16. 16, 11. 58, 6. 22. ज्ञानामोरवेदने M. 5, 60.

fem. आ Trik. 3, 3, 262. H. an. 3, 422. Med. n. 135. Spr. 2896 (zugleich Schmerz). — b) *das Kundthun*; n.: अवस्था° Rāga-Tar. 3, 180. — c) *Empfindung*; f. AK. 3, 3, 6. Halā. 5, 38. Verz. d. Oxf. H. 231, a, 22. fgg.

वेदना स्पर्शनेन्द्रियज्ञं ज्ञानम् 24. कर्त्त° P. 3, 1, 18. विन्दति वेदना Jān. 3, 143. eines der fünf Skandha bei den Buddhisten H. 233, Schol. Bur-

NOUF, Intr. 487. 499. 511. Hiouen-thsang I, 385. Colebr. Misc. Ess. I, 394. Sarvadarçanas. 20, 1. 14. 16. 23, 22. — d) *schmerzliche Empfindung, Schmerz*; n.: निर्वृत्तीवेदनानि च MBh. 2, 898. कस्त° R. 7, 37, 5, 37. fem. Trik. H. 1370. H. an. Med. Halā. 3, 4. वेत्ति न वेदनाम् Jān. 3, 130. MBh. 3, 13638. शिरसि 16749. 16888. वेदना संनियम्य 6, 5816. शा-

रीरा मानसाश्चापि (मानसा वापि ed. Bomb.) वेदना भृशदारुणाः 14, 442. R.

3, 37, 25. Suçr. 1, 1, 9. 16, 8. 30, 16. 2, 6, 8. Raçh. 8, 49. Spr. (II) 1074. 1507.

(I) 2872. 2896. Varāh. Bh. S. 78, 20. तीव्र° AK. 1, 2, 3, 3. H. 1338. म-

दन° Vikr. 22, 12. विष° Kathās. 38, 111. 87, 46. Bhāg. P. 3, 30, 19. 5, 26, 9. 15. Pañcāt. 44, 2. 120, 12. 121, 3. 146, 23. विरक्त° Vrt. in LA. (III)

6, 2. अति° Kathās. 29, 167. am Ende eines adj. comp. (f. घा): गाढ° MBh. 4, 1949. Raçh. 12, 99. Bhāg. P. 3, 31, 7. सवेदनम् adv. Dhūrtas. 93,

11. der Schmerz personif. VP. 56. Mārk. P. 50, 30. fg. — Vgl. प्रसववे-

दना (auch Pañcāt. 228, 14).

2. वेदन (von 3. विद्) 1) adj. (f. ई) *findend*; s. नाष्ट°; *verschaffend*; s. पति°. — 2) n. a) *das Finden, Habhaftwerden*: गोविन्दो वेदनाद्भवाम् MBh. 5, 2572. — b) *das Heirathen* (von beiden Geschlechtern): उत्कृष्ट°

M. 3, 44. विधवा° 9, 65. 10, 24. Jān. 1, 62. — c) *Habe, Gut*: शत्रूपताम-

धरा वेदनाकः RV. 1, 33, 15. अस्मभ्यमस्य वेदेन दद्वि 176, 4. 4, 30, 13. 7, 32, 7. 10, 34, 4. AV. 6, 11, 1. zur Erklärung von विदय (auch स्वे गृहे nach D.) Nir. 1, 7. — Vgl. पति°, सु°.

वेदनावत् (von वेदना; s. u. 1. वेदन) adj. *Schmerz empfindend* MBh. 18, 62. *schmerzhaft* Suçr. 2, 6, 10.

वेदनिधि m. N. pr. eines Mannes Verz. d. Oxf. H. 13, b, 2. 64, b, 15.

वेदनिन्दक (m. = नास्तिक Ḍāṭṭh. im ÇKDr. = बुद्ध ÇKDr. = बौद्ध Wilson) und **वेदनिन्दा** s. unter निन्दक und निन्दा.

वेदनिर्घोष m. = वेदघोष Varāh. Bh. S. 43, 26. 60, 10.

वेदनीय (vom caus. von 1. विद्) adj. 1) *bezeichnet werdend, ausgedrückt, gemeint*: तत्र केवला प्रकृतिः प्रधानपदेन वेदनीयाभूलप्रकृतिः Sarvadarçanas. 147, 15. कुर्वद्रूपादिपद° 11, 19. 20, 4. 28, 2. 54, 14. 58, 2. 74,

1. 88, 22. स्त्रत्रयपदवेदनीयता 31, 13. — 2) *empfundene werdend* Colebr. Misc. Ess. I, 384 (Wilson, Sel. Works I, 317). दृष्टादृष्टजन्म° Jogas. 2, 12. प्र-

त्यात्म° Wilson, Sāṃkhjak. S. 9. अनुकूल°, *pratikūla° als angenehm, als unangenehm* Tarkas. 53. Sarvadarçanas. 2, 19. अनुकूलवेदनीयत्व n. 14,

13. *pratikūlaवेदनीयता* 103, 15. 115, 20. Verz. d. Oxf. H. 237, b, No. 569. *pratikūlaवेदनीयत्व* Wilson, Sāṃkhjak. S. 10.

वेदपथ m. *Weg des Veda* Bhāg. P. 5, 26, 15. 12, 2, 12. लोकवेदपथानुग 3, 3, 19. st. वेदपन्थाः 16, 23 liest die ed. Bomb. देव पन्थाः (dieses = वे-

दमार्ग nach dem Comm.).

वेदपाठ m. *ein festgesetzter Veda-Text, Veda-Redaction* Ind. St. 3, 400.

वेदपारग adj. s. u. पारग.

वेदपारायणविधि m. Titel einer Schrift Verz. d. B. H. No. 152.

वेदपुण्य n. *das aus dem Studium des Veda hervorgehende moralische Verdienst* P. 6, 2, 152. Schol. M. 2, 78.

वेदपुरुष m. *der personifizierte Veda (mit allen seinen Theilen d. i. Hilfswissenschaften)*: तत्तद्वाध्ययनाभावे वेदपुरुषस्य तत्तद्भवैकत्वं भ-

वति Sūradeva in der Einl. zur Bhāṭṭapraśāṅikā.

वेदप्रकाश m. Titel einer Schrift Hall 189.

वेदप्रदान n. *das Mittheilen —, Lehren des Veda* M. 2, 171.

वेदप्रपद f. Bez. gewisser Formeln, in denen प्रपद vorkommt Kauç. 3.

वेदफल n. *der aus dem Studium des Veda hervorgehende Lohn* M. 1, 109.

वेदबाहु m. N. pr. eines der 7 Weisen unter Manu Raivata Hariv. 430. Mārk. P. 75, 78. eines Sohnes des Pulastja VP. 83, N. 5. des Kṛṣṇa Bhāg. P. 10, 90, 34.